

“La Gran”, la Missa Alemanya, el plec de “Lieders” “Die Winterreise” (Viatge d’hivern) i el Trio de Cambra en si bemol major OP 100, representen el moment culminant de l’evolució de la seva música, quan ja la mort el vetlla, vers un subjectivisme senzill i deliciós. La seva ment, tan clàssica es lliurà amb una misteriosa i indefinible inspiració, a tall de comiat, a la creació de les pàgines més belles i pures del romanticisme.

Schubert no fou cap innovador, sinó un compositor clàssic dotat d’una profunda inspiració. Tota la seva obra descansa en la dolçor i la bellesa de la melodia, i en l’originalitat en els canvis de modulació i tonalitat que emprà d’una forma audaç. La seva música fou una exposició constant de les seves impressions i sentiments, descobrint-nos amb ells, una ànima romàntica delicada i sensible. La seva evolució, partint de les normes clàssiques de Mozart i Beethoven, és gairebé imperceptible, per bé que, al final de la seva vida, el seu llenguatge musical pren un caràcter subjectiu que l’apropa més als altres músics romàntics. Per aquest motiu ha estat dit que, diferent al procés genial de Mozart, l’obra de Schubert, com la seva vida, “va quedar truncada en el moment que començava un camí”; camí que ara ens sembla ple d’interrogants sobre el lloc on la seva genialitat l’hauria dut. ●

ORIENTACIÓ DISCOGRÀFICA

Franz SCHUBERT (1797-1828)

SIMFONIES

Primerenques Núm. 1 i 3 EMI J 0673-00389
Maduresa Núm. 8 Incompleta PHILIPS 6851046. Núm. 9 La Gran HELIODOR 89511

OBRA DE PIANO

Recital Alfred BRENDEL Estoig PHILIPS 6747440-8

MÚSICA DE CAMBRA

Quintet “La Truita” DG 136488
Quintet D 804-D 173 DG 139194
Octeto en fa major DG 1139102
Trio OP 100 IPG 7.188

LIEDERS

Lieders sobre poemes de Goethe Fischer-Dieskau DG 2530229
Lieders sobre poemes de Goethe Faesbaender ELECT. 0065-28969
El Cant del Cigne DECCA LXT 6069
Winterreise (Viatge d’hivern) estoig EMI C151-00756-57
La Bella Molinera Fischer-Dieskau EMI CUB 746

MÚSICA PER BALLET

Rosemunda Klassik CL 570
Minuets i Dances alemanyes DECCA LXT 51 77
Valsos i Landler AMADEO AVRS 6214

MISAS

Missa Alemanya EMI 0063-28425
Missa en mi bemol major PHILIPS 6500330

ÒPERES

Der verjährierte Posten EMI 065-30742 Q
Die Zwillingbrüder EMI 0065-28833 Q

Raquel Meller (I)

per Daniel Sanahuja i Capella

Els qui la coneguérem recordem amb anyorança aquells anys vint, en què una dona d’extraordinària bellesa i amb una veu dolça i acariciant ens ofería des de l’escenari un pomell de violetes...

*Llévelo usted señorito
no vale más que un real,
cómprame usted este ramito
pa lucirlo en el ojal...*

Era de caràcter senzill a pesar de la seva extraordinària popularitat i del gran prestigi personal i artístic de què gaudia. Li agradava conversar amb tothom; sobretot si es tractava de temes relacionats amb el “gènere frívol”. Poseïa una gran sensibilitat; per això les seves interpretacions revestien un caràcter tan íntim, que la distingüia de les moltes “estrelles” de la cançó que en aquella època actuaven als teatres de varietats.

En els assaigs és on es podia apreciar la seva refinada modalitat d’interpretació, puix a l’ensem que dedicava especial atenció tant a la lletra com a la música, adaptava ambdues al personatge que havia de protagonitzar. Deia: “L’artista, l’orquestra i el personatge han de formar un sol cos, ajustant-se, això no obstant, a l’esperit que els autors imprimen a les seves obres”.

A voltes era difícil d’obtenir aquesta unitat, però amb la seva tenacitat aconseguia resultats sorprenents, que més tard eren premiats pel “respectable” amb llargs i càlids aplaudiments.

Aquest era el seu gran secret: obtenir la màxima perfecció en totes les seves actuacions, les quals acompanyades de la veu suau i melosa que tenia, la feien primeríssima en totes aquelles manifestacions artístiques que durant la seva brillant carrera duqué a terme.

Va néixer el dia 9 de març de 1888 al poble de Tarazona. El seu nom de pila era Francesca Marqués i López.

Per necessitats, la família es traslladà a Inestrillas i, més tard, a Tudela, on Raquel fou col·legiala de monges clarisses. A part de l’educació bàsica, hi aprengué labors, idiomes i, sobretot, com a cas excepcional, una fina i correcta escriptura. En conjunt rebé una acurada educació.

La seva tia, sor Maria del Carme, era superiora d’un convent a Montpeller. Interessada que la seva neboda ingressés en el noviciat per tal de prosseguir la preparació per a la promesa dels vots definitius, procurà que es traslladés al convent que ella regia. D’aquesta manera podria influir en la voluntat de la tímida col·legiala i portar a terme els seus propòsits, si bé això no fou possible perquè l’Ordre va destinà la religiosa a Filipines i Raquel hagué de regressar a casa dels seus pares. No obstant això, al convent aprengué a resar i conegué la fe que ja no oblidà en tota la seva vida.

Mentrestant, la família no millorava de posició i decidí traslladar-se a Barcelona on, amb l’ajuda d’uns amics que hi tenien, confiaven poder refer la seva economia escassa que tants sacrificis els havia imposat. Es domiciliaren al carrer de Salvà, del Poble-Sec. El pare fou admès en una fusteria del carrer de Tapioles i la Raquel, per ajudar la casa, entrà com a aprenenta de modista al taller de confeccions per a senyora del carrer de la Tapineria núm. 27 i 29; treball pel qual cobrava dotze pessetes cada setmana.

CAU D’ART SABADELL

Plaça de les Marquilles, 2
Tel. 726 07 35
SABADELL

L'ambient expansiu que es respirava a l'obrador, ple de picaresca i alegre parleria, obrí el caràcter de Raquel i posà en la seva vida una poca d'aquella jovialitat de què mai no havia pogut gaudir, ennuvolada sempre pels malestars de la família.

Entre les moltes clientes que visitaven assíduament el taller, n'hi hagué una amb la qual simpatitzà la Raquel i es feren bones amigues. Era l'artista de "music-hall" Marta Oliver, estrella afalagada de la "Gran Peña".

Un dia, en les conversacions que tot sovint sostenien ambdues, Raquel contà les necessitats de la família, agreujades per una seriosa malaltia que darrerament sobrevingué a la seva mare, i com que per manca de disponibilitats econòmiques, no podien assistir-la degudament. "Fes-te artista", li digué la Marta. "Guanyaràs molts diners i podreu tirar endavant. Jo t'ajudaré i et faré debutar". En principi Raquel dubtà de fer el que li aconsellava la seva amiga, però per fi es decidí; sobretot per l'afany de poder socórrer la seva mare i també per desterrar per sempre de casa seva els malestars i els sacrificis que els havia imposat la manca de mitjans econòmics.

Aprenué uns quants *couplés* i entre les dues acordaren que el seu nom artístic seria RAQUEL MELLER. Marta Oliver complí la seva paraula i una nit del mes de febrer de l'any 1907 Raquel Meller aparegué en escena per primera vegada a la "Gran Peña", cantant "LAS AMAZONAS" i "EL BUEN DEBUT". Hi obtingué un assenyalat èxit, en virtut del qual fou contractada per l'empresa amb un sou de set pessetes diàries.

De la "Gran Peña" passà al "Palacio de Cristal", més tard "Buena Sombra", i al "Alcázar Español", i va ser sol·licitada al cap d'un temps per actuar a províncies. La seva primera sortida fou a València, al "Salón Novedades", on consolidà la popularitat que s'havia guanyat a Barcelona.

La seva il·lusió, això no obstant, era de poder actuar a Madrid i triomfar-hi. Sense contracte, però plena d'il·lusions, es traslladà a la capital on aconseguí allò que tant havia desitjat. Fou contractada per l'empresa del "Salón Madrid" amb un sou de quaranta pessetes diàries, però amb la condició de canviar de repertori perquè el que presentava era massa "atrevit" per a ésser ofert al distingit públic que freqüentava el local. Accedí a la petició i es preparà degudament per a la primera actuació, que tingué lloc la nit del dia 23 d'octubre de 1910 amb un extraordinari èxit.

Una nit, però, cansada de cantar *couplets blancs* durant quasi dos mesos, es presentà

per sorpresa a l'escenari amb el seu "repertori atrevit", lluint a l'ensem lleugeríssims i intencionats vestits, amb els quals provocà la protesta de bona part del públic que, escandalitzat, abandonà el teatre. En contrapartida, els espectadors que hi romangueren l'aplaudiren frenèticament. Raquel Meller obtingué, així, un dels èxits més sorollosos de la seva carrera artística. L'endemà s'exhauriren les localitats. L'escàndol del "Salón Madrid" havia despertat la curiositat dels madrilenys i en massa acudiren al teatre per aplaudir i admirar la gran artista Raquel Meller.

L'empresa, aprofitant l'ocasió, féu una gran propaganda anunciant la "Nueva etapa verde" del "Salón Madrid", que durà fins al mes d'agost del 1911. Després actuà al "Petit Palais", però havent estat sol·licitada per l'empresa del teatre Arnau, de Barcelona, amb avantatjoses condicions, preferí regressar a la capital catalana, on es retrobaria amb els seus pares i amb totes aquelles amistats que en els temps de penúria foren el seu consol; sobretot la Marta Oliver, gràcies a la qual aconseguí d'ésser una de les primeres artistes del món del *couplet*.

A Barcelona estrenà diverses cançons de caràcter distint a les que fins llavors havien format el seu repertori. Fou una sorpresa per als barcelonins; això no obstant, les càlides i dolces melodies de "LA MAS LINDA ALDEA", "EL FIRULI", "ASI ES EL AMOR" i el "VEN Y VEN" interpretades amb insospitada virtuositat, entusiasmaron tant el públic, que la veneració i l'estima artística que per ella sentien es transformà en

profunda admiració en comprovar que el temperament artístic de la Raquel era únic.

Durant els anys que estigué a Barcelona, les seves actuacions omplien teatres i teatres i aconseguí d'interessar amb el seu art totes les classes de la societat catalana. Cobrà sous fabulosos.

Fou una època, aquella, en què tot era marca "MELLER": els barrets, les corbates, els ventalls, el paper de fumar...

Un detall que dóna prova de l'entusiasme que hi havia a Barcelona per la Raquel Meller és el fet que ocorregué la nit que se celebrà el seu benefici a la "Sala Imperio". S'exhauriren les localitats i una considerable quantitat de públic es quedava al carrer. La gent no s'hi conformà i s'armà un aldarull tan gran que, empenyent-se els uns als altres, entraren en massa dintre del local per poder veure una vegada més, de grat o per força, la seva artista predilecta.

Ezequiel Endérix, conegut escriptor i periodista de l'època, en un dels seus articles, i donant compte de l'acte celebrat, definia així la personalitat d'aquella gran artista: "Raquel Meller lo es todo. Porqué tiene belleza, juventud, voz suave, acariciante y limpia como el agua, gesto absoluto al accionar y un rostro flexible, singular, que se descompone en mil rasgos diferentes y se vuelve a componer y se transforma y es ahora celos, y ahora amor, y ahora ingenuidad, y ahora picardía, y ahora voluptuosidad, subrayando la expresión del rostro con una dicción clarísima, modelo que hace que no se nos vaya una sola sílaba de sus canciones.

Esta prodigiosa artista habrá creado más de doscientas canciones y habrá hecho otros tantos tipos diferentes; pero con disparidad tan absoluta, que habrá mucho público que a la paleta de "TROPIEZOS" no la reconoce en la tonta de "CAUSAS Y DEFECTOS", ni de una a otra en la "MAJAS" de Granados, ni de éstas a la pobre abandonada de "PENITAS", ni de esta triste mujer a la alegre de "LOS AMORES DE ANA", ni a la tímida de "POR SERVIR EN EL ESTRADO", ni a la llorosa, dramática y conmovedora de "MALA ENTRAÑA", su creación última, que ha llenado de asombro a toda España...

No es extraño, pues, que una mujer así sea el ídolo de los grandes literatos y pintores contemporáneos y de muchas ilustres actrices del género dramático.

Un temperamento artístico como el de la Meller no nace todos los días'."

...

continuarà

Pinol

 SABADELL

Modista

 Sant Ferran, 66 - Tel. 710 59 40

 SABADELL

 OBJECTES REGAL

 Advocat Cirera, 16

 Tel. 725 61 82

 SABADELL